

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาบรรยายการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในบทนี้จึงเป็นการเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1,506 คน จาก 123 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 317 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane' (1973) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดของกลุ่มประชากรตามขนาดของโรงเรียน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับจนได้ครบตามที่กำหนดไว้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 317 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane' (1973 : 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของกลุ่มประชากร

e แทน ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้ที่ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{1,506}{1 + 1,506(0.05)^2} \\ &= 316.05 \end{aligned}$$

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 317 คน

2.2 ดำเนินการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแต่ละขนาด โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของประชากรตามขนาดโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1

ขนาดของโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง
	โรงเรียน	ครู	ครู
ขนาดเล็ก	21	106	22
ขนาดกลาง	74	762	161
ขนาดใหญ่	28	638	134
รวม	123	1,506	317

2.3 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแต่ละขนาดแล้ว จึงสุ่มรายชื่อครูในโรงเรียนแต่ละขนาดดังกล่าว โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของ Halpin และ Croff (1963 : 133-181 อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, 2545 : 194) จำนวน 64 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การวัดพฤติกรรมของครู 4 มิติ มีคำถาม 33 ข้อ คือ

มิติที่ 1	ขาดความสามัคคี	มีจำนวน 10 ข้อ คือ ข้อ 1-10
มิติที่ 2	อุปสรรค	มีจำนวน 6 ข้อ คือ ข้อ 11-16
มิติที่ 3	ขวัญ	มีจำนวน 10 ข้อ คือ ข้อ 17-26
มิติที่ 4	มิตรสัมพันธ์	มีจำนวน 7 ข้อ คือ ข้อ 27-33

2. การวัดพฤติกรรมผู้บริหาร 4 มิติ มีคำถาม 31 ข้อ คือ

มิติที่ 5	ห่างเหิน	มีจำนวน 9 ข้อ คือ ข้อ 34-42
มิติที่ 6	มุ่งผลงาน	มีจำนวน 7 ข้อ คือ ข้อ 43-49
มิติที่ 7	เป็นแบบอย่าง	มีจำนวน 9 ข้อ คือ ข้อ 50-58
มิติที่ 8	กรุณาปราณี	มีจำนวน 6 ข้อ คือ ข้อ 59-64

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยกำหนดน้ำหนัก ดังนี้

5	หมายความว่า	มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายความว่า	มีระดับการรับรู้ในระดับมาก
3	หมายความว่า	มีระดับการรับรู้ในระดับปานกลาง
2	หมายความว่า	มีระดับการรับรู้ในระดับน้อย
1	หมายความว่า	มีระดับการรับรู้ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ หนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของ Halpin และ Croff (1963 : 133-181, อ้างถึงใน

สมยศ นาวิการ, 2545 : 194) โดยศึกษาจากพฤติกรรมของบุคคลากรในองค์กร 8 มิติ แยกเป็น พฤติกรรมครู 4 มิติ ได้แก่ มิติขาดความสามัคคี มิติอุปสรรค มิติขวัญ มิติมิตรสัมพันธ์ และ ผู้บริหาร 4 มิติ ได้แก่ มิติห่างเหิน มิติมุ่งผลงาน มิติเป็นแบบอย่าง และมิติกรณาปราณี

2. ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ แล้วนำรูปแบบมาเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาจากการปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ศึกษานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาพิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา (IC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546 : 138-141) โดยกำหนดให้คะแนน พิจารณาไว้ ดังนี้

+ 1 = แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับโครงสร้างของพฤติกรรมนั้น

0 = ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับโครงสร้างของพฤติกรรมนั้นหรือไม่

- 1 = แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับโครงสร้างของพฤติกรรมนั้น

โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 เพื่อนำไปสร้าง แบบสอบถามต่อไป ถ้าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.60 ข้อคำถามนั้นต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษา ศึกษานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น

7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ มาตรวจให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990 : 204 อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546 : 147) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .782

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและสมบูรณ์แล้ว ไปใช้ในการเก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 317 ชุด พร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 20 วัน ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ด้วยตนเอง จนได้ครบตามกำหนด

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยได้รับข้อมูลครบถ้วน แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ซึ่งเกี่ยวกับที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน ทำการวิเคราะห์โดยแยกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาหาค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอผลวิเคราะห์ลงในตาราง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามการรับรู้ของครู ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาคะแนนรวม คะแนนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลโดยใช้เกณฑ์ที่ปรับตามแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2543 : 100) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายความว่า มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายความว่า มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายความว่า มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายความว่า มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายความว่า มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. หาค่าการทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1
จำแนกตามที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way
ANOVA) หากพบว่ามีผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม
ใช้สูตรของ Rovinelli และ Hambleton (Rovinelli & Hambleton, 1978 อ้างถึงใน
พ่องศรี วาณิชย์สุภวงศ์, 2546 : 140) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา
 ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถาม
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha-Coefficient) ใช้สูตร Cronbach (1990 : 204 อ้างถึงใน พ่องศรี วาณิชย์สุภวงศ์,
2546 : 147) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{(k - 1)} \left[\frac{1 - \sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{จำนวนของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2.2 มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) ใช้สูตร

(อ้างอิงใน ผ่องศรี วาณิชยกุลวงศ์, 2546 : 156)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน มัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum_{i=1}^n X_i$ แทน ผลรวมตัวเลขหรือค่าคะแนนแต่ละตัว

n แทน จำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

(อ้างอิงใน ผ่องศรี วาณิชยกุลวงศ์, 2546 : 160)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X_i แทน ค่าคะแนนแต่ละข้อ

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

n แทน จำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง

2.4 การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

2.4.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร ใช้สูตร (อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์, 2546 : 180)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}, \quad df = k, n - k$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F - Distribution)
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	k	แทน	จำนวนกลุ่มที่ศึกษา
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2.4.2 การเปรียบเทียบพหุคูณ เมื่อพบว่าค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้วิธีการ Least Significant Difference (LSD) ใช้สูตร (อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์, 2546 : 183)

$$LSD = t_{\alpha, v} \sqrt{MS_w (1/n_i + 1/n_j)}$$

เมื่อ	$t_{\alpha, v}$	แทน	ค่าสถิติ t จากตาราง t ที่ $v = N - K$
	MS_w	แทน	ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม
	n_i, n_j	แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่างที่ i, j